

ครั้งหนึ่งในชีวิตราชการที่เกาะตะรุเตา ประวัติความเป็นมาของนิคมฝึกอาชีพตะรุเตา (1) : สลายกลุ่มก่อการยึดเกาะ

หมายเหตุกองบรรณาธิการ: บทความนี้เป็นบันทึกความทรงจำของ คุณเจิม จิตต์ประณีต ผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์ตรงในเกาะตะรุเตาช่วงปลายทศวรรษ 2470 จึงได้พบเห็นเหตุการณ์ และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในทันทีสถานที่เป็นที่รำลึกแห่งนี้อย่างซีกใกล้ คุณเจิมได้บันทึกความทรงจำนี้ขึ้น และได้ตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเป็นหนังสือที่ระลึกในงานฌาปนกิจศพของท่านเมื่อ พ.ศ.2556 กองบรรณาธิการนำเรื่องราวอันทรงค่าของท่านมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวงกว้างอีกครั้ง เพื่อจารึกข้อมูลอันจะมีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ.2479 รัฐบาล มีนโยบายที่จะนำบรรดานักโทษ ผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายไปรวมไว้ที่เดียวกัน เพื่อฝึกอบรมอาชีพการงานจะได้มีวิชาติดตัวไปประกอบอาชีพสุจริตเมื่อพ้นโทษไปแล้ว ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช 2479 ขึ้น และเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2480 ได้มอบหมายให้กรมราชทัณฑ์จัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นที่กักกันนักโทษผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย

กรมราชทัณฑ์เห็นว่าภารกิจกักกันนักโทษผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายจำนวนมากในที่แห่งเดียวกันนั้น จะต้องใช้สถานที่ที่มีทะเลล้อมรอบเป็นกำแพงธรรมชาติ จึงสามารถควบคุมดูแลนักโทษเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงมีมติเลือกเกาะตะรุเตาและหมู่เกาะใกล้เคียงเป็นที่กักกันนักโทษตามนโยบายของรัฐบาล เพราะสถานที่แห่งนี้เหมาะที่จะใช้กักกันนักโทษได้เป็นอย่างดี เนื่องจากตัวเกาะตั้งอยู่ในทะเลลึก ห่างไกลจากแผ่นดินใหญ่ มีสัตว์ร้ายชุกชุม โดยเฉพาะจระเข้ ประกอบกับสภาพอันเลวร้ายของคลื่นตามธรรมชาติในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งรุนแรงมาก ย่อมเป็นเสมือนกำแพงป้องกันการหลบหนีได้อย่างดีที่สุด

เมื่อกำหนดให้เกาะตะรุเตาและหมู่เกาะใกล้เคียงเป็นสถานที่กักกันนักโทษแล้วในปี พ.ศ.2480 กรมราชทัณฑ์จึงได้ส่งคณะสำรวจคณะแรกมายังเกาะตะรุเตา โดยให้หลวงพิธานทัณฑทัฬหี เป็นหัวหน้า พร้อมด้วยเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์ ชั้นผู้คุมโท และผู้คุมตรี ประมาณกว่า 10 คน เป็นผู้ช่วย โดยมีนักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีจำนวนหนึ่งซึ่งคัดเลือกจากเรือนจำกลางบางขวาง และเรือนจำกลางประจำเขตคลองเปรม เป็นแรงงานสำคัญ สำหรับภาระหน้าที่ของคณะสำรวจชุดนี้ คือ สำรวจสถานที่เพื่อจะตั้งที่ทำการ และหักล้างถางพง เพื่อก่อสร้างอาคารสถานที่ทันที คณะสำรวจได้เดินทางไปถึงอ่าวตะโลละอูดัง เกาะตะรุเตา เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2480

การบุกเบิกเกาะตะรุเตาของ

หลวงพิธานทัณฑทัฬหี

หลวงพิธานทัณฑทัฬหี ได้รับการยกย่องจากกรมราชทัณฑ์ว่า เป็นผู้ชำนาญการในด้านการก่อสร้าง การใช้งานและการควบคุมนักโทษ ดังนั้น เมื่อท่านเกษียณอายุราชการแล้ว กรมราชทัณฑ์จึงจ้างให้ทำงานต่อไป

ในตำแหน่งครูช่างและสั่งให้ท่านเป็นผู้บุกเบิกเกาะตะรุเตา โดยได้รับเงินเดือนในขณะนั้น 80 บาท

หลวงพิธานทัณฑทัฬหี ได้วางผังที่ตั้งหน่วยงานต่าง ๆ บนเกาะอย่างรอบคอบ มีการตัดถนนจากอ่าวตะโลละอูดังไปยังอ่าวตะโลละวาว ซึ่งอยู่ทางเหนือขึ้นไป มีระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร จนเสร็จใช้เป็นเส้นทางติดต่อกันได้สะดวก และได้เปิดหน่วยย่อยขึ้นที่อ่าวตะโลละวาว ซึ่งตามแผนจะใช้บริเวณอ่าวนี้เป็นที่ตั้งกองอำนวยการของเกาะตะรุเตาในอนาคต เพราะมีพื้นที่ราบกว้างขวางกว่าอ่าวตะโลละอูดัง ขณะเดียวกันงานก่อสร้างกองอำนวยการก็รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2481 หลังจากใช้เวลาบุกเบิกก่อสร้างนิคมฝึกออาชีวะตะรุเตาตามแผนที่วางไว้เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน

เมื่อการเตรียมการขึ้นพื้นฐานเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรมราชทัณฑ์ก็ส่งนักโทษรุ่นแรกไปกักกันที่เกาะตะรุเตาจำนวน 500 คน ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2481 และรุ่นที่ 2 อีก จำนวน 500 คน ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2481 นักโทษเหล่านี้เป็นพวกที่ศาลสั่งกักกันตามพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย แต่ความผิดนั้นส่วนใหญ่ไม่ใช่เป็นความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ หากแต่เป็นความผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์ ลักเล็กขโมยน้อย พวกตัดช่องย่องเบา ล้วงกระเป่า หลอกหลวงทรัพย์ โดยที่กระทำผิดเป็นอาจิมเท่านั้น

การส่งนักโทษกักกันไปยังเกาะตะรุเตานั้น ในภาวะปกติ นักโทษจะถูกส่งไปขึ้นรถไฟที่สถานีหัวลำโพง โดยมีผู้คุม พศดี และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด นักโทษจะถูกควบคุมตัวไปลงที่สถานีควนเนียง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จากนั้นก็ควบคุมตัวขึ้น

รถยนต์ไปยังจังหวัดสตูล ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร เมื่อถึงแล้วนำนักโทษเข้าไปคุมขังในเรือนจำจังหวัดสตูลก่อน จากนั้นจึงทยอยส่งไปยังเกาะตะรุเตา โดยทางเรือยนต์ของนิคมฯ การนำนักโทษกักกันจากเรือนจำจังหวัดสตูล ไปลงเรือต้องบรรทุกรถยนต์ไปลงเรือที่ทำศุลกากร “เกาะนก” จากท่าเรือเกาะนก เรือต้องแล่นไปตามลำคลอง เพื่อออกไปสู่ทะเลที่บ้านต้นหยังโป จากนั้นเรือจะแล่นตรงไปยังเกาะตะรุเตา สำหรับในภาวะสงคราม การขนส่งระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดสตูลไม่สะดวก เพราะต้องขนถ่ายวัสดุสิ่งของหลายทอด จึงมาใช้การขนส่งทางท่าเรือกันตั้งจังหวัดตรังแทน เนื่องจากรถไฟเดินถึงท่าเรือกันตั้งขนถ่ายทอดเดียวก็ลงเรือออกไปเกาะตะรุเตาได้เลย

สำหรับปฏิกริยาของนักโทษกักกันที่ถูกส่งไปยังเกาะตะรุเตานั้น ส่วนหนึ่งเชื่อตามที่กรมราชทัณฑ์โฆษณาชวนเชื่อว่า สภาพความเป็นอยู่บนเกาะตะรุเตาจะดีกว่าการติดคุกในเรือนจำที่ประสบอยู่ ส่วนอีกพวกหนึ่งเชื่อว่า สภาพความเป็นอยู่บนเกาะตะรุเตาจะเลวร้ายกว่าเดิมแน่ เพราะได้รับทราบถึงความโหดร้ายของธรรมชาติ ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บ โดยเฉพาะไข้มาเลเรียซึ่งระบาดอยู่เป็นประจำบนเกาะแห่งนี้ นอกจากนี้ยังได้รับทราบถึงความเข้มงวดในการใช้งานและการควบคุมที่เด็ดขาดของ หลวงพิธานทัณฑทัณฑ์ รวมทั้งนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานอีกด้วย

ดังนั้น จึงมีนักโทษกักกันกลุ่มหนึ่งรวมตัวกัน โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “ดาว 108” มีจุดประสงค์ที่จะกำราบและปราบปรามหลวงพิธานทัณฑทัณฑ์ พัดตีผู้คุม นักโทษเด็ดขาดบนเกาะ และหาโอกาสยึดการปกครองบนเกาะ ในที่สุดกลุ่ม “ดาว 108” ได้มีการวางแผนการดังกล่าวอย่างละเอียด แต่บังเอิญความลับรั่วไหลจากการบอกเล่าของนักโทษกักกันกลุ่ม “ดาว 108” ที่ทรยศต่อพรรคพวกของตน ดังนั้น หลวงพิธานทัณฑทัณฑ์ จึงได้กำหนดแผนการแก้ไขเหตุร้ายดังกล่าวอย่างรอบคอบ

เมื่อนักโทษกักกันมาถึงเรือนจำ จังหวัดสตูล หลวงพิธานทัณฑทัณฑ์ จึงได้เริ่มแผนทำลายการเกาะกลุ่มของกลุ่ม “ดาว 108” โดยแบ่งแยกพวกเหล่านี้ออกเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มน้อย เพื่อไม่ให้รวมกันได้ จากนั้นก็ทยอยนำนักโทษลงเรือไปยังเกาะตะรุเตา เมื่อถึงเกาะตะรุเตาแล้ว จึงได้ดำเนินการตามแผนขั้นต่อไปดังนี้

1. ให้งานทำหนัก เช่น ตัดถนน โคนต้นไม้
2. สลายกลุ่มโดยการแย่งงานและแย่งคน เอาตัวการสำคัญออกจากกลุ่ม เพื่อไม่ให้มีโอกาสได้พบกัน
3. แต่งตั้งนักโทษเด็ดขาดเป็น “ผู้ช่วยเจ้าพนักงาน” เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ช่วยเจ้าพนักงานให้มากขึ้น ให้ช่วยควบคุมโดยใกล้ชิด พร้อมกับมอบอำนาจให้ผู้ช่วยเจ้าพนักงานเหล่านั้น มีอำนาจเด็ดขาดในการลงโทษผู้ฝ่าฝืน
4. ให้ทำงานตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้น จนถึงดวงอาทิตย์ตก
5. ตรวจค้นอาวุธ อย่างเข้มงวดกวัดขั่น

ด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้กลุ่ม “ดาว 108” ไม่สามารถดำเนินงานได้และต้องสลายตัวไปในที่สุด จะเห็นได้ว่าการควบคุมนักโทษจำนวนมากบนเกาะตะรุเตา ทั้งนักโทษกักกันซึ่งมีสันดานเป็นผู้ร้าย และนักโทษการเมืองซึ่งรัฐบาลส่งมากักกันในภายหลังเต็มไปด้วยปัญหามากมาย ดังนั้น เพื่อให้มองเห็นสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษเหล่านี้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษกักกันนักโทษการเมือง ตลอดจนเจ้าพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมนักโทษเหล่านี้แยกจากกัน ทั้งนี้ โดยกำหนดระยะเวลาในการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนสงครามเอเชียบูรพาภิวัตน์กับช่วงระหว่างสงครามและหลังสงครามเอเชียบูรพาภิวัตน์

